

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

**Комітет у справах ветеранів, учасників бойових дій,
учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю**

Р І Ш Е Н Н Я

від 4 квітня 2018 року

**Про проект Закону України про внесення змін до Закону України
«Про увічнення перемоги над нацизмом у
Другій світовій війні 1939-1945 років» (реєстр. № 7208)**

Розглянувши проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років» (реєстр. № 7208 від 18.10.2017 р.), поданий народними депутатами України Єленським В.М., Княжицьким М.Л. та Подоляк І.І., Комітет зазначає наступне.

Законопроектом вносяться зміни до Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років», якими пропонується:

1) змінити термін «пам'ятка Другої світової війни 1939-1945 років» на термін «об'єкт Другої світової війни 1939-1945 років»;

2) виключити положення, які передбачають створення Єдиного національного реєстру пам'яток Другої світової війни 1939-1945 років, що затверджується Кабінетом Міністрів України (Закон України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років», яким передбачено створення Єдиного національного реєстру пам'яток Другої світової війни 1939-1945 років, набув чинності 21.05.2015 року. Проте, до цього часу такий реєстр не створений. Пам'ятками Другої світової війни 1939-1945 років визнаються військові кладовища, військові ділянки на цивільних кладовищах, братські та одинокі могили, пам'ятники, пам'ятні знаки, скульптурні, архітектурні та інші споруди, композиції і об'єкти, що

увічнюють пам'ять про події часів Другої світової війни 1939-1945 років, її учасників та жертв);

3) покласти на місцеві органи державної влади повноваження в частині виявлення і збереження об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років;

4) покласти на Український інститут національної пам'яті повноваження в частині:

- обліку об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років;

- ведення Єдиного переліку об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років, що перебувають на обліку, і розміщення його на своєму офіційному веб-сайті в мережі Інтернет;

5) слова «пам'яток» замінити словами «пам'ятників».

Міністерство культури України висловило такі зауваження до законопроекту:

1) у законопроекті відсутній зв'язок між об'єктами Другої світової війни 1939-1945 років та об'єктами культурної спадщини, стосовно яких процедура обліку є унормованою. Відсутність такого зв'язку передбачає відмінність обліку об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років від обліку пам'яток культурної спадщини;

2) законопроектом не визначені вимоги до обліку об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років, зокрема, до облікової документації, що становитиме серйозні перешкоди під час практичної реалізації положень Закону щодо обліку відповідних об'єктів;

3) законопроектом не передбачено визначення процедур, які наповнюють конкретним змістом дії як місцевих органів виконавчої влади, так і Українського інституту національної пам'яті. У цьому контексті незрозумілі завдання, що передбачається поставити перед Українським інститутом національної пам'яті, викладені у прикінцевих та перехідних положеннях законопроекту.

В цілому підтримуючи запропоновану ідею законопроекту щодо недоцільності існування окремого Єдиного національного реєстру пам'яток Другої світової війни 1939-1945 років, Міністерство культури України пропонує замість передбаченого у законопроекті Єдиного переліку об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років передбачити норму, згідно з якою об'єкти Другої світової війни 1939-1945 років визнаються пам'ятками культурної спадщини та заносяться до Державного реєстру нерухомих пам'яток України відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини».

Український інститут національний пам'яті не підтримує законопроект у запропонованій редакції та зазначає таке:

1) станом на сьогодні діючим Положенням про Український інститут національної пам'яті не передбачено:

- ведення обліку об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років;

- створення та функціонування територіальних органів у областях або інших адміністративно-територіальних одиницях України.

2) згідно з запропонованими змінами перелік об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років є доволі широким та включає в себе різні категорії

об'єктів. Здійснення обліку таких об'єктів та наступне їх оприлюднення потребує наявності відповідних кваліфікованих кадрів, які володіють спеціальними знаннями у сфері обліку об'єктів культурної спадщини, а також наявності відповідного бюджетного фінансування.

Асоціація міст України висловлює щодо змісту законопроекту такі зауваження:

1) викликає сумнів доцільність використання терміну «об'єкти Другої світової війни 1939-1945 років», оскільки термін «об'єкт війни» є багатозначним і носить досить загальний характер. Перелік таких об'єктів не може вичерпуватися положеннями частини першої статті 4 Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років»;

2) законопроектом передбачається, що виявлення і збереження об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років забезпечують місцеві органи державної влади (частина друга статті 4 Закону). При цьому, фінансування заходів, пов'язаних з їх утриманням, покладається на державний та місцеві бюджети (частина третя статті 4 Закону). Виникає питання щодо співвідношення термінів «збереження» та «утримання». Чи не передбачає збереження об'єктів необхідність їх утримання? Логічно було б передбачити в законопроекті, що збереження таких об'єктів покладається не лише на місцеві органи державної влади, а й на органи місцевого самоврядування, оскільки фінансування відповідних заходів має здійснюватися і за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Міністерство оборони України підтримує законопроект.

Міністерство фінансів України зазначає, що реалізація законопроекту не вплине на дохідну та видаткову частини Державного бюджету України.

Комітет з питань культури і духовності рекомендує прийняти зазначений законопроект в першому читанні за основу.

Комітет з питань бюджету прийняв рішення, що законопроект не матиме впливу на показники бюджетів. У разі його прийняття, він може набувати чинності у терміни, визначені автором законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції зазначає, що у проекті акта не виявлено корупціогенних факторів і він відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює щодо змісту законопроекту наступні зауваження і пропозиції:

1) потребує додаткового опрацювання оновлена редакція абзацу другого частини другої статті 4 Закону, згідно якою «виявлення і збереження об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років забезпечують місцеві органи державної влади», оскільки зазначені функції не є властивими всім «місцевим органам державної влади», які у структурному відношенні представляють систему органів виконавчої та судової влади і призначені вирішувати віднесені до їх компетенції відповідні питання. Словосполучення «місцеві органи державної влади» використовувалось в положеннях Конституції України 1978 року на відміну від чинної Конституції України.

2) згідно з приписами Закону «на підставі міжнародних договорів Україна забезпечує спорудження і збереження пам'яток у місцях поховань воїнів, які загинули під час Другої світової війни 1939-1945 років, за межами території України» (ч. 1 ст. 5), «Україна в рамках міжнародних договорів сприяє ... спорудженню і збереженню пам'яток у місцях поховань, відродженню гуманістичного ставлення до них».

У законопроекті пропонується використані у вказаних вище положеннях статті 5 Закону слова «пам'яток» змінити словами «пам'ятників». Доцільність таких змін викликає сумнів, оскільки термін «пам'ятки Другої світової війни 1939-1945 років» охоплює більш широкий перелік об'єктів, що увічнюють пам'ять про події часів Другої світової війни 1939-1945 років, її учасників та жертв.

Запропонована заміна звужує зміст і обсяг взятих Україною за відповідними міжнародними угодами зобов'язань щодо збереження об'єктів, які увічнюють пам'ять про події часів Другої світової війни 1939-1945 років, її учасників та жертв (наприклад: Угода між Урядом України і Урядом Угорської Республіки про збереження та увічнення місць пам'яті загиблих військовослужбовців та цивільних жертв воєн та про статус поховань, яка вчинена у м. Києві 16.11.1996 р.; Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Словацької Республіки про військові поховання, яка ратифікована Законом України від 16.09.2015 р.; Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Чеської Республіки про військові поховання, яка ратифікована Законом України від 16.09.2015 р.).

Зважаючи на вищенаведене та з урахуванням проведеного обговорення Комітет **вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років» (реєстр. № 7208 від 18.10.2017 р.), поданий народними депутатами України Єленським В.М., Княжицьким М.Л. та Подоляк І.І., за результатами розгляду у першому читанні повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити голову Комітету Третякова О.Ю.

Голова Комітету

О. ТРЕТЬЯКОВ